

[RELACJA + NAGRANIE] Uświęcić świat: Żywotne dziedzictwo Vaticanum II. Relacja z wykładu prof. George'a Weigela.

Żywotność katolicyzmu jest widoczna właśnie tam, gdzie przesłanie Vaticanum II, objaśnione przez Jana Pawła II i Benedykta XVI w duchu organicznego rozwoju oraz nieustannego pogłębiania zrozumienia nauk Chrystusa, jest ciągle aktualne. Kościół obumiera zaś wszędzie tam, gdzie Sobór Watykański II interpretuje się jako zasadniczą zmianę paradygmatu katolicyzmu, jako jego dostosowanie do wymagań ducha czasów i otaczającej nas rzeczywistości – mówił prof. George Weigel w specjalnym wykładzie otwartym, zorganizowanym przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II na rzymskim Angelicum.

7 grudnia na rzymskim Angelicum specjalny wykład otwarty pt. „Uświęcić świat: Żywotne dziedzictwo Vaticanum II („To Sanctify the World: The Vital Legacy of Vaticanum II”) wygłosił prof. George Weigel. W problematykę tematu zgromadzonych na sali oraz przed ekranami komputerów słuchaczy wprowadził Cezary Binkiewicz OP, Dyrektor Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II na rzymskim Angelicum.

Prof. Weigel rozpoczął swój wykład od stwierdzenia, że Sobór Watykański II był momentem kluczowym w historii Kościoła. Doszło wówczas do zasadniczego zwrotu – odejścia od modelu katolicyzmu

kontrreformacyjnego w kierunku katolicyzmu ewangelizacji,
niezbędnego by sprostać stojącym przed Kościołem wyzwaniom
nowoczesnego świata.

George Weigel: "To Sanctify the World: The Vital Legacy of V...

Odpowiedzi na pytanie o konieczność takiej zmiany, a więc również o
kluczowe znaczenie Soboru Watykańskiego II udzielił, zdaniem prof.
Weigela, John Henry Newman niespełna dziewięć dekad przed
rozpoczęciem obrad. Newman zwrócił bowiem uwagę, że

chrześcijaństwo nigdy wcześniej w swojej historii nie musiało zmierzyć się z wyzwaniem świata pozbawionego jakiejkolwiek wiary. Paganie, jakkolwiek oddaleni od prawdy, wierzyli jednak w istnienie transcendentnej rzeczywistości – i z ich argumentami chrześcijaństwo potrafiło się zmierzyć. Nowa, słowami Newmana, „epidemia braku wiary” była jednak czymś innym, specyficznym przejawem wynaturzenia zachodniej kultury i powstania świata pozbawionego celu, skupionego na własnej satysfakcji – świata klaustrofobicznego, zamkniętego w sobie, który nie dopuszcza do siebie głosu Boga.

*Chrześcijaństwo nigdy
wcześniej w swojej historii nie
musiało zmierzyć się z
wyzwaniem świata
pozbawionego jakiejkolwiek
wiary*

W efekcie tej przemiany powszechny jeszcze na przełomie XIX i XX wieku optymizm, wiara w postęp i racjonalność człowieka ustąpiły miejsca tragediom

XX stulecia, niewyobrażalnym zbrodniom, oceanom krwi.

Jak stwierdził prof. Weigel, osobą szczególnie dobrze przygotowaną do zrozumienia natury tego kryzysu był właśnie Jan XXIII. Dzięki wiedzy historycznej, doświadczeniu I Wojny Światowej oraz licznym podróżom po Europie papież ten doszedł do tych samych wniosków, które w 1958 roku sformułował zdolny niemiecki teolog Joseph Ratzinger – Kościół, który konwertował niegdyś pogan, sam stał się teraz ich siedliskiem.

To właśnie to poczucie głębokiego kryzysu cywilizacji stało za decyzją Jana XXIII o zwołaniu Vaticanum II. Nie chodziło o walkę z herezją, lecz o znalezienie odpowiedzi na zagrożenie *homo irreligiosus*.

Jedną z kluczowych odpowiedzi na pytania o przyczyny kryzysu (która antycypowała późniejsze konkluzje Jana XXIII) udzielił biskup Karol Wojtyła. Wskazywał on na zagrożenie wynikające z kartezjańskiego solipsyzmu, z upadku metafizyki i tryumfu zamkniętej w sobie epistemologii, które miały skutkować komunizmem, nazizmem i innymi deformacjami myśli ludzkiej. Aby ocalić zachodni projekt humanistyczny Sobór, zdaniem Wojtyły, musiał w centrum doktryny Kościoła ponownie postawić Jezusa Chrystusa. Należało odejść od skupionej na eklezjologii tradycji kontrreformacyjnej i podjąć chrystocentryczną misję ewangelizacji.

*Sobór Watykański II nie
zostawił po sobie jasnego
klucza, który umożliwiłby
interpretację jego nauczania.
Zapewnili go dopiero Jan
Paweł II i Benedykt XVI*

Taką też opinię wyraził Jan XXIII w otwierającej obrady Vaticanum II mowie „Gaudet Mater Ecclesia”. Papież apelował w niej o rozbudzenie nowej energii

ewangelizacyjnej, o niesienie Dobrej Nowiny, podkreślając jednocześnie, że droga ta jest spójna z organicznym rozwojem katolicyzmu, z interpretacją stałego paradygmatu Kościoła, w którego centrum stoi Chrystus.

Prof. Weigel podkreślił następnie znaczenie dwóch fundamentalnych dokumentów Vaticanum II – „De Verbum” oraz „Lumen gentium”. W tym pierwszym dokumencie odważnie stwierdzono, że nie żyjemy w świecie, do którego nie dociera Słowo Boże – przeciwnie, fakt, że Bóg do nas przemówił uczy nas czegoś nie tylko o Nim, ale i o nas – oznacza, że możemy usłyszeć Słowo Boże, napotkać je, przyjąć i zmienić się. Że nie jesteśmy tylko efektem przypadku, czy bezdusznych procesów biologiczno-chemicznych.

„Lumen gentium” wskazało z kolei, że to Kościół jest przykładem autentycznej wspólnoty ludzi, opartej na wspólnej wierze. Sakramentem jedności ludzkości.

Prof. Weigel wskazał, że Sobór Watykański II nie zostawił po sobie jasnego klucza, który umożliwiłby interpretację jego nauczania. Zapewnili go dopiero Jan Paweł II i Benedykt XVI. To oni wypracowali ideę Kościoła jako przede wszystkim wspólnoty uczniów. To oni podkreślili, że chrześcijaństwo zaczyna się od osobistej relacji, od przyjaźni z Chrystusem, która jednak natychmiast wprowadza człowieka do wspólnoty pozostałych przyjaciół Jezusa, zmienia człowieka w żywą komórkę wielkiego ciała Kościoła, które istnieje nie dla samego siebie, lecz po to, by otrzymany dar przekazywać innym.

Zdaniem prof. Weigela żywotność katolicyzmu trwa właśnie tam, gdzie przesłanie Vaticanum II, objaśnione przez Jana Pawła II i Benedykta XVI w duchu organicznego rozwoju oraz nieustannego pogłębiania zrozumienia nauk Chrystusa, jest ciągle aktualne. Kościół obumiera zaś

wszędzie tam, gdzie Sobór Watykański II interpretuje się jako zasadniczą zmianę paradygmatu katolicyzmu, jako jego dostosowanie do wymagań ducha czasów i otaczającej nas rzeczywistości.

Kończąc swoje wystąpienie, prof. Weigel podkreślił ogromne znaczenie Soboru Watykańskiego II, którego nauczanie pozwala nam nie tylko walczyć ze współczesnym kryzysem nowoczesności, ale też zrozumieć fundamentalną rolę Kościoła, jaką jest uświęcanie świata, wprowadzanie innych ludzi do wspólnoty braterstwa z Synem Bożym.

Relację opracował: Maciej Wilmanowicz

*

Instytut Kultury Św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu Św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu ośrodka jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich

grona!